

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
EVGENIJE TANČEVA
přednesené dne 16. července 2020¹

Věc C-147/19

Atresmedia Corporación de Medios de Comunicación S. A.
proti
Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI),
Artistas Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (AIE)

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko)]

„Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Právo na pronájem a půjčování a práva v oblasti duševního vlastnictví související s autorským právem – Sdělování zvukových záznamů vydaných k obchodním účelům veřejnosti – Požadavek na náhradu – Jediná spravedlivá odměna“

1. Projednávaná žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) se týká výkladu čl. 8 odst. 2 směrnice 2006/115/ES² a čl. 8 odst. 2 směrnice 92/100/EHS³, který má podobné znění (dále jen společně „směrnice o pronájmu“). Konkrétně se předkládající soud táže na působnost tohoto ustanovení v kontextu „sdělování veřejnosti“ audiovizuálních děl, do kterých byly začleněny již existující vydané zvukové záznamy.

2. Věc v původním řízení se týká nároků na odměnu vznesených dvěma kolektivními správci výkonných umělců a výrobců zvukových záznamů ve Španělsku na základě španělských právních předpisů prováděcích směrnici o pronájmu, a to za činnost, kterou tito správci považují za užití zvukových záznamů televizní společností pro sdělování veřejnosti. Televizní společnost má za to, že předmětné „sdělování veřejnosti“ není sdělováním „zvukových záznamů“ nebo jejich „rozmnoženin“, ale „audiovizuálních děl“, a že za takový obsah požadovaná odměna nenáleží, i když tato audiovizuální díla obsahují již existující zvukové záznamy, které byly vydány pro obchodní účely jako (část) jejich zvukových stop.

3. Odpověď na otázky položené předkládajícím soudem si nutně vyžádá analýzu nejen příslušných unijních směrnic, ale rovněž ustanovení mezinárodního práva, konkrétně Mezinárodní úmluva o ochraně výkonných umělců, výrobců zvukových záznamů a rozhlasových organizací (dále jen „Římská úmluva“)⁴ a smlouva Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech (dále jen „Smlouva WPPT“)⁵.

1 – Původní jazyk: angličtina.

2 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (kodifikované znění) (Úř. věst. 2006, L 376, s. 28, dále jen „směrnice 2006/115“).

3 – Směrnice Rady ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem (Úř. věst. 1992, L 346, s. 61; Zvl. vyd. 17/01, s. 120, dále jen „směrnice 92/100“).

4 – Viz níže bod 4 a násl.

5 – Viz níže bod 10 a násl.

I. Právní rámec

A. Římská úmluva

4. Římská úmluva byla uzavřena v Římě dne 26. října 1961.

5. Ačkoli Římská úmluva jako taková není součástí právního řádu Evropské unie, vyvolává nicméně v rámci Evropské unie nepřímé účinky⁶.

6. Článek 3 Římské úmluvy obsahuje definice řady pojmů, které jsou rovněž definovány, nicméně s určitými rozdíly, ve Smlouvě WPPT a které jsou používány ve směrnici o pronájmu. Tento článek definuje pro účely úmluvy následující výrazy takto:

„[Pro účely této Úmluvy se rozumějí]

b) ‚zvukovým snímkem‘ [zvukovým záznamem] každý výlučně sluchem vnímatelný záznam zvuku uměleckého výkonu nebo jiných zvuků;

[...]

d) ‚vydáním‘ uvedení rozmnoženin zvukového snímku na veřejnost v přiměřeném množství;

e) ‚rozmnožením‘ zhotovení jedné nebo více rozmnoženin záznamu;

[...]“

7. Čl. 7 odst. 1 Římské úmluvy stanoví:

„Ochrana výkonných umělců podle této Úmluvy zahrnuje možnost zabránit:

[...]

c) rozmnožení záznamu jejich výkonu bez jejich souhlasu:

i) jestliže původní záznam sám byl pořízen bez jejich souhlasu;

ii) je-li rozmnožován pro jiné účely, než k jakým výkonní umělci udělili souhlas;

iii) byl-li původní záznam pořízen v souladu s ustanoveními článku 15 a rozmnožení se děje pro jiné účely, než které jsou uvedeny v těchto ustanoveních.“

8. Článek 12 stanoví, že „[j]estliže je zvukového snímku [zvukového záznamu] vydaného k obchodním účelům nebo rozmnoženiny takového zvukového snímku [zvukového záznamu] použito přímo k rozhlasovému vysílání, nebo k veřejnému přednesu [k jakémukoli sdělování veřejnosti], zaplatí uživatel jednu přiměřenou [jedinou spravedlivou] odměnu výkonným umělcům nebo výrobcům zvukových snímků [zvukových záznamů], anebo oběma.“ Pojem „jediná spravedlivá odměna“ se nachází jak ve Smlouvě WPPT, tak ve směrnici o půjčování.

6 – Viz argumentace v bodě 48 níže.

9. Článek 19 Římské úmluvy má následující znění:

„Jakmile jednou výkonný umělec svolil k tomu, aby jeho výkon se stal součástí obrazového nebo audiovizuálního záznamu, článek 7 se od té doby na něj nevztahuje, a to bez ohledu na všechna ostatní ustanovení této Úmluvy.“

B. Smlouva WPPT

10. Dne 20. prosince 1996 byla v Ženevě přijata Smlouva WPPT. Rada rozhodnutím 2000/278/ES⁷ ze dne 16. března 2000 „schválila“ Smlouvu WPPT a nařídila uložení ratifikačních listin. Smlouva WPPT byla Evropskou unií ratifikována dne 14. prosince 2009 a ve vztahu k Evropské unii vstoupila v platnost dne 14. března 2010. Smlouva WPPT je tedy součástí právního řádu Evropské unie.

11. Článek 2 Smlouvy WPPT stanoví:

„Pro účely této smlouvy:

[...]

- b) ‚zvukový záznam‘ je záznam zvuků výkonu nebo jiných zvuků, anebo vyjádření zvuků, jiných než ve formě záznamu obsaženého ve filmovém nebo jiném audiovizuálním díle;
- c) ‚záznam‘ je zaznamenání zvuků nebo jejich vyjádření na hmotný podklad, z něhož mohou být pomocí technického zařízení vnímány, rozmnožovány nebo sdělovány;

[...]

- g) ‚sdělování veřejnosti‘ výkonu nebo zvukového záznamu je šíření zvuků výkonu nebo zvuků anebo vyjádření zvuků zaznamenaných na zvukovém záznamu veřejnosti, uskutečňovaný jakýmkoli jiným způsobem než vysíláním. Pro účely článku 15 zahrnuje ‚sdělování veřejnosti‘ zpřístupňování zvuků nebo vyjádření zvuků zaznamenaných na zvukovém záznamu k poslechu veřejnosti.“

12. Diplomatická konference⁸ přijala řadu „společných prohlášení“ týkajících se Smlouvy WPPT⁹. Společné prohlášení k čl. 2 písm. b) stanoví:

„Rozumí se, že definice zvukového záznamu obsažená v čl. 2 písm. b) znamená, že práva k zvukovému záznamu jeho začleněním do filmového nebo jiného audiovizuálního díla zůstávají nedotčena.“

13. Článek 15 Smlouvy WPPT, nadepsaný „Právo na odměnu za vysílání a za sdělování veřejnosti“, stanoví:

„1. Výkonní umělci a výrobci zvukových záznamů mají právo na jednu přiměřenou [jedinou spravedlivou] odměnu za přímé nebo nepřímé užití zvukových záznamů, vydaných k obchodním účelům, k vysílání nebo k jakémukoli sdělování veřejnosti.

7 – Úř. věst. 2000, L 89, s. 6; Zvl. vyd. 11/33, s. 208.

8 – Diplomatická konference o některých otázkách autorského práva a práv s ním souvisejících, která byla pořádána pod záštitou Světové organizace duševního vlastnictví v Ženevě.

9 – „Společná prohlášení týkající se smlouvy WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech přijatá diplomatickou konferencí dne [20. prosince] 1996“.

2. Smluvní strany mohou určit ve svém vnitrostátním právním řádu, že jednu přiměřenou [jedinou spravedlivou] odměnu může od uživatele požadovat výkonný umělec nebo výrobce zvukového záznamu, anebo oba. Smluvní strany mohou ve vnitrostátním právním řádu stanovit, že v případě, že není dohody mezi výkonným umělcem a výrobcem zvukového záznamu, určí pravidla, podle nichž se budou výkonní umělci a výrobci zvukových záznamů podílet na jedné přiměřené [jediné spravedlivé] odměně.

[...]“

14. Diplomatická konference přijala dne 20. prosince 1996 „Usnesení o audiovizuálních výkonech“, ve kterém zúčastněné delegace vyjádřily politování nad tím, že „[Smlouva WPPT] se nevztahuje na práva výkonných umělců k audiovizuálním záznamům jejich výkonu“ a vyzvaly k provedení přípravných kroků k přijetí protokolu o audiovizuálních výkonech nejpozději do roku 1998. Takový protokol však nebyl nikdy přijat a tato otázka nebyla vyřešena v rámci Smlouvy WPPT, ale nakonec byla řešena v rámci jiné smlouvy, a sice Pekingské smlouvy o ochraně uměleckých výkonů v audiovizi, přijaté 24. června 2012.

C. Směrnice 92/100

15. Směrnice 92/100, přijatá dne 19. listopadu 1992, byla po provedení několika změn různých jejích ustanovení nahrazena směrnicí 2006/115, která kodifikovala takto pozměněnou směrnici.

16. Článek 7 (právo na rozmnožování) směrnice 92/100 stanovil v původním znění:

„1. Členské státy stanoví výlučné právo udělit svolení nebo zakázat přímé nebo nepřímé rozmnožování:

- pro výkonné umělce, pokud jde o záznam jejich výkonů;
- pro výrobce zvukových záznamů, pokud jde o jejich zvukové záznamy;

[...]

2. Právo na rozmnožování podle odstavce 1 lze převést, postoupit nebo se může stát předmětem smluvních licencí.“

17. Článek 8 směrnice 92/100 zůstal od svého přijetí podstatně nezměněn a je ve znění uvedeném níže převzat ve směrnici 2006/115, jak je uvedeno v bodě 20 níže.

D. Směrnice 2001/29

18. Článek 7 směrnice 92/100 byl pozměněn a nahrazen článkem 2 (právo na rozmnožování) směrnice 2001/29/EHS¹⁰. Tento článek stanoví:

„Členské státy stanoví výlučné právo udělit svolení nebo zakázat přímé nebo nepřímé, dočasné nebo trvalé rozmnožování jakýmkoliv prostředky a v jakékoliv formě, vcelku nebo po částech:

[...]

- b) pro výkonné umělce v případě záznamů jejich výkonů;

10 – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230, dále jen „směrnice 2001/29“).

c) pro výrobce zvukových záznamů v případě jejich zvukových záznamů;

[...]“

E. Směrnice 2006/115

19. Směrnice 2006/115 kodifikovala směrnici 92/100, v pozmeněném znění, poté, co byla několikrát změněna. Ačkoliv změny byly provedeny mimo jiné v článku 7 směrnice 92/100, který byl zrušen a nahrazen článkem 2 směrnice 2001/29, článek 8 zůstal od svého přijetí ve směrnici 92/100 v podstatě nezměněn.

20. Článek 8 (Vysílání a sdělování veřejnosti) stanoví:

„[...]“

2. Členské státy stanoví právo, kterým se zajistí, že uživatel zaplatí jedinou spravedlivou odměnu, pokud je užito zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům nebo rozmnoženiny takového záznamu k bezdrátovému vysílání nebo jakémukoliv jinému sdělování veřejnosti, a že tato odměna bude rozdělena mezi dotčené výkonné umělce a výrobce zvukových záznamů. Pokud nedojde mezi výkonnými umělci a výrobcí zvukových záznamů k dohodě, mohou členské státy stanovit podmínky pro rozdělování uvedené odměny mezi ně.

[...]“

F. Španělské právo

21. Podle předkládajícího soudu mají čl. 108 odst. 4 a čl. 116 odst. 2 Texto Refundido de la Ley de Propiedad Intelectual (přepřacované znění zákona o duševním vlastnictví) stejné znění. První z těchto dvou ustanovení se týká práv výkonných umělců, druhé ustanovení se týká práv výrobců zvukových záznamů. Znění těchto ustanovení, jak bylo předloženo předkládajícím soudem, je následující:

„Uživatelé zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům nebo rozmnoženiny takového záznamu, který je použit pro sdělování veřejnosti v jakékoli podobě, jsou povinni zaplatit jedinou spravedlivou odměnu výkonným umělcům a výrobcům zvukových záznamů, mezi něž bude tato odměna rozdělena. Pokud mezi nimi nedojde k dohodě o rozdělení, bude rozdělení provedeno rovným dílem [...]“

22. Článek 114 odst. 1 téhož zákona uvádí následující definici:

„ ‚Zvukovým záznamem‘ se rozumí každý výlučně sluchem vnímatelný záznam provedení díla nebo jiných zvuků.“

II. Skutkový základ sporu v původním řízení a předběžná otázka

23. Spor v původním řízení se týká žaloby podané sdružením Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (dále jen „AGEDI“) a společností Artistas Intérpretes o Ejecutantes, Sociedad de Gestión de España (dále jen „AIE“) proti společnosti Atresmedia Corporación de Medios de Comunicación S. A. (dále jen „Atresmedia“) na zaplacení náhrady za sdělování veřejnosti¹¹ zvukových záznamů vydaných k obchodním účelům (nebo jejich rozmnoženin) v období od 1. června 2003 do 31. prosince 2009 prostřednictvím televizních kanálů, které provozuje společnost Atresmedia, a za neoprávněné rozmnožování zvukových záznamů prováděným v souvislosti s uvedeným sdělováním veřejnosti.

24. Dne 29. července 2010 sdružení AGEDI a společnost AIE podaly žalobu proti společnosti Atresmedia k Juzgado de lo Mercantil de Madrid (obchodní soud v Madridu, Španělsko) (dále jen „Juzgado Mercantil“), kterou se domáhaly zaplacení náhrady za výše uvedené sdělování a rozmnožování. Juzgado Mercantil rozhodl, že není namístě přiznat žádnou náhradu za sdělování zvukových záznamů, které byly začleněny nebo „synchronizovány“ v audiovizuálních dílech, veřejnosti ani za jejich rozmnožování „v instrumentální formě“. Tento soud rozhodl, že synchronizace již existujícího zvukového záznamu v audiovizuálním díle prostřednictvím úplatné licence vede k novému a samostatnému odvozenému dílu a že nároky na odměnu za sdělování veřejnosti a za rozmnožování zvukového záznamu v instrumentální formě (v předkládacím rozhodnutí se uvádí, že Juzgado Mercantil na to odkazuje jako na „dílo“) „zanikají“ v okamžiku platby za synchronizaci. Tento soud uložil společnosti Atresmedia zaplatit náhradu na základě jiných důvodů.

25. Sdružení AGEDI a společnost AIE podaly proti rozsudku Juzgado Mercantil odvolání k Audiencia Provincial de Madrid (Provinciální soud v Madridu, Španělsko) (dále jen „Audiencia Provincial“), v němž se domáhaly, aby bylo společnosti Atresmedia uloženo zaplatit rovněž náhradu za sdělování veřejnosti zvukových záznamů, které byly „synchronizovány“ v audiovizuálních dílech sdělovaných veřejnosti prostřednictvím televizních stanic společnosti Atresmedia. Audiencia Provincial tomuto odvolání vyhověl a ve svém rozsudku uvedl:

„Zvukový záznam není dílem [...] [je] pouhým nosičem, který zachycuje [konkrétní výkon]. [...] V důsledku toho, jestliže zvukový záznam není dílem, není možné vůči němu vykonat žádnou operaci, která zahrnuje přeměnu v právně-technickém smyslu, a stejně tak není ani možné, aby ze zvukového záznamu vzniklo odvozené dílo [...] Nic to nemění na tom, že vlastnosti zvuků zachycených ve zvukovém záznamu jsou objektivně tytéž před synchronizací i po ní [...] To znamená, že [sluchem vnímatelný záznam obsažený v audiovizuálním díle je] pouhou replikou zvuků zachycených v synchronizovaném zvukovém záznamu, [a proto musí být] považováno jen za rozmnoženinu téhož zvukového záznamu. Sdělování této rozmnoženiny veřejnosti, stejně jako sdělování samotného zvukového záznamu veřejnosti, zakládá právo na spravedlivou odměnu, která je stanovena [v příslušných ustanoveních španělského práva].“

26. Na základě těchto závěrů Audiencia Provincial zrušil rozsudek Juzgado Mercantil a žalobě sdružení AGEDI a společnosti AIE v plném rozsahu vyhověl.

27. Společnost Atresmedia podala kasační opravný prostředek k Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) (dále jen „Tribunal Supremo“), který se týká výlučně otázky, zda sdělování audiovizuálních děl veřejnosti, které provádí společnost Atresmedia na svých televizních kanálech, zakládá příslušným výkonným umělcům a výrobcům zvukových záznamů právo na spravedlivou odměnu podle španělských právních předpisů, kterými se provádí čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu, tedy čl. 108 odst. 4 a čl. 116 odst. 2 zákona o duševním vlastnictví.

11 – Není zcela zřejmé, proč televizní přenos nelze posuzovat jako „vysílání“, spíše než jako „sdělování veřejnosti“. Avšak „vysílání“ ve smyslu článku 8 směrnice o pronájmu je „bezdrátové“, což vylučuje kabelovou televizi. V praxi se povinnost zaplatit „jedinou spravedlivou odměnu“ vztahuje jak na „vysílání“, tak na „sdělování veřejnosti“.

28. V tomto kontextu se Tribunal Supremo rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Zahrnuje pojem ‚rozmnoženina zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům‘, obsažený v čl. 8 odst. 2 směrnice 92/100 a 2006/115, rozmnoženinu zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům v audiovizuálním záznamu, který zachycuje audiovizuální dílo?
- 2) Je v případě kladné odpovědi na předchozí otázku subjekt televizního vysílání, jenž užívá audiovizuální záznam, který zachycuje kinematografické nebo audiovizuální dílo, v němž je rozmnožen zvukový záznam vydaný k obchodním účelům, k jakémukoli sdělování veřejnosti, povinen zaplatit jedinou spravedlivou odměnu stanovenou v čl. 8 odst. 2 uvedených směrnic?“

29. Písemná vyjádření předložily společnost Atresmedia, sdružení AGEDI, společnost AIE, španělská vláda, jakož i Evropská komise. Na jednání konaném dne 30. ledna 2020 přednesly všechny tyto zúčastněné strany ústní vyjádření.

III. Analýza

A. Úvodní poznámky

30. Cílem první ze dvou předběžných otázek položených Soudnímu dvoru v projednávané věci je upřesnit pojem „rozmnoženina“¹² zvukového záznamu vydaného k obchodním účelům, jak je tento pojem použit v čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu. V žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce klade předkládající soud tuto otázku ve vztahu k procesu „synchronizace“, k němuž dochází v okamžiku vytvoření audiovizuálního díla. Nejedná se o proces, na kterém se podle všeho společnost Atresmedia jakožto poskytovatel televizního signálu podílí.

31. Takto formulovaná otázka se týká *úkonu* rozmnožení, avšak čl. 8 odst. 2 se týká *užití předmětu* – „zvukového záznamu [...] nebo rozmnoženiny [zvukového] záznamu“ ke „sdělování veřejnosti“. Podle stávajících právních předpisů upravuje článek 2 (právo na rozmnožování) směrnice 2001/29 *úkony* rozmnožování. Toto pojmání první otázky potvrzuje jak shrnutí stanoviska společnosti Atresmedia předkládajícím soudem¹³, tak jeho shrnutí argumentů předložených sdružením AGEDI a společností AIE¹⁴.

32. Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu ve spojení s první otázkou je, zda televizní stanice, která jakožto uživatel sděluje veřejnosti audiovizuální dílo, do něhož byl začleněn zvukový záznam vydaný k obchodním účelům či rozmnoženina tohoto zvukového záznamu, musí zaplatit jedinou spravedlivou odměnu stanovenou v čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu. Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce zřetelně vyplývá, že k „synchronizaci“ dotčených zvukových záznamů došlo po udělení řádného svolení¹⁵. Navrhují proto, aby Soudní dvůr přeformuloval předběžné otázky a poskytl předkládajícímu soudu vodítka k otázce, zda pojmy „zvukový záznam“ nebo „rozmnoženina zvukového

12 – Znění směrnice o pronájmu odkazuje na „rozmnoženinu *takového* záznamu“ (kurzivou zvýraznil autor stanoviska).

13 – Viz bod 3 části žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, která je nadepsaná „Zapáté“.

14 – Viz bod 5 části žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, která je nadepsaná „Zapáté“. Zdá se tedy, že předkládající soud se nezabývá otázkou, zda sama společnost Atresmedia pořizovala „rozmnoženiny“, nýbrž otázkou, zda film nebo jiný audiovizuální obsah, který sdělila veřejnosti, může být považován za „rozmnoženiny“ zvukových záznamů. Tato otázka se týká úkonů výrobců filmů nebo jiného audiovizuálního obsahu a způsobu, jakým mají být posuzována výsledná díla nebo výrobky, které nejsou „dílem“, a nikoli úkony televizní společnosti při vysílání nebo sdělování těchto děl nebo produktů, které nejsou dílem, veřejnosti. Podotýkám, že podle mého názoru skutečně nejde o to, zda vysílání různého audiovizuálního obsahu spadá pod pojem „sdělování veřejnosti“, nebo zda byly dotčené zvukové záznamy vydané k „obchodním účelům“ – to se zdá být dané.

15 – Viz žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, část nadepsaná „Zaprvé“ bod 3, výňatek z rozsudku Juzgado Mercantil ([...] synchronizace již existujícího zvukového záznamu v audiovizuálním díle prostřednictvím odpovídající úplatné licence [...]) a část nadepsaná „Zapáté“, bod 2 in fine (popis výkladových pochybností předkládajícího soudu) ([...] odměna za práva související s právem autorským ke zvukovému záznamu byla realizována při povolení jeho rozmnožení nebo synchronizace v audiovizuálním díle).

záznamu“ uvedené v čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu zahrnují audiovizuální dílo, do něhož byl zvukový záznam začleněn – po udělení svolení od příslušného nositele nebo nositelů práv k tomuto zvukovému záznamu požadovaného podle čl. 2 písm. c) směrnice 2001/29 – a vodítko k otázce, zda čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu ukládá členským státům, aby stanovily uživateli povinnost zaplatit „jedinou spravedlivou odměnu“ nositeli nebo nositelům práv k zvukovému záznamu za takových okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení.

33. Než se budu zabývat povahou audiovizuálního obsahu, do kterého jsou začleněny již vydané zvukové záznamy, budu se nejprve zabývat povahou úkonu „synchronizace“ provedené výrobcem audiovizuálního obsahu.

34. Ve věci Pelham¹⁶ Soudní dvůr rozhodl, že pro účely čl. 2 písm. c) směrnice 2001/29 právo výrobce zvukových záznamů k zvukovému záznamu mu umožňuje zakázat třetí osobě vyjmout byt jen velmi krátký zvukový vzorek ze zvukového záznamu pro účely jeho začlenění do jiného zvukového záznamu, ledaže by byl tento vzorek začleněn v pozměněné formě, nerozpoznatelné sluchem, a to právě proto, že takové vzorkování představuje úkon „rozmnožení“ ve vztahu k zvukovému záznamu, z něhož byl vzorek převzat. Pro účely práva na rozmnožování, které je nyní stanoveno v čl. 2 písm. c) směrnice 2001/29, tedy z ustálené judikatury vyplývá, že synchronizace (která v praxi vždy zahrnuje rozpoznatelnou rozmnoženinu zvukového záznamu) je (úkonem) rozmnožování.

35. I když takový úkon „synchronizace“ skutečně představuje „rozmnožování“ ve smyslu čl. 2 písm. c) směrnice 2001/29, a z tohoto důvodu vyžaduje souhlas a svolení¹⁷ příslušného nositele práv, tj. výrobce zvukových záznamů, nutně z toho však nevyplývá, že výsledek tohoto úkonu rozmnožení zvukového záznamu do nového širšího celku musí být rovněž považován za „rozmnožování zvukového záznamu“ ve smyslu čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu.

B. Oblast působnosti čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu

1. K výkladu znění směrnice 92/100 – legislativní vývoj

36. Směrnice 92/100 neobsahovala definice mnoha klíčových pojmů, které v ní byly použity. Považovalo se za nezbytné definovat pojmy „pronájem“, „půjčování“ a „film“¹⁸, ale většina pojmů – jako jsou pojmy „rozmnožování“ nebo „zvukový záznam“ – nebyly ve směrnici výslovně definovány. Ve vysvětlujícím prohlášení k původnímu návrhu směrnice 92/100¹⁹ bylo upřesněno, že neuvedení podrobných definic použitých pojmů bylo záměrným rozhodnutím Komise, a že úmyslem bylo, aby znění uvedené směrnice bylo vykládáno v souladu s Bernskou úmluvou²⁰ a Římskou úmluvou²¹.

16 – Rozsudek ze dne 29. července 2019, Pelham a další (C-476/17, EU:C:2019:624, bod 29 a bod 1 výroku).

17 – Podle předkládajícího soudu byl tento souhlas řádně získán při předmětné synchronizaci.

18 – Tyto definice jsou uvedeny v čl. 1 odst. 2, čl. 1 odst. 3 a čl. 2 odst. 1 směrnice 92/100. Bod 12 odůvodnění této směrnice uvádí, že „pro účely této směrnice je nezbytné vymezit výrazy ‚pronájem‘ a ‚půjčování‘“.

19 – Návrh směrnice Rady o právu na pronájem a půjčování a o některých právech souvisejících s autorským právem, COM(90) 586 final – SYN 319, ze dne 24. ledna 1991 (dále jen „původní návrh“).

20 – Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl ze dne 9. září 1886, naposledy revidovaná v Paříži dne 24. července 1971, ve znění ze dne 28. září 1979.

21 – Viz původní návrh, část druhá, kapitola I, třetí bod oddílu věnovaného článku 6 (Právo na rozmnožování) (s. 56 v anglickém jazykovém znění), který, pokud jde o nositele práv a předmět tohoto článku, odkazuje na komentáře uvedené v oddílu 2.1, kde je uvedeno (pokud jde o právo na pronájem a půjčování), že „použité pojmy jsou zásadní v oblasti autorského práva a práv s ním souvisejících a jejich význam je ve většině právních řádů členských států značně harmonizován prostřednictvím Bernské úmluvy [...] a Římské úmluvy [...]. Pro účely této směrnice je použit odkaz na Bernskou úmluvu a Římskou úmluvu, neboť použité pojmy [...] musí být vykládány v souladu s těmito úmluvami.“

37. Původní návrh směrnice 92/100, jak byl popsán v pozměněném návrhu směrnice 92/100²², byl omezen na „formy pirátství související s hmotným využíváním“ a v souladu se Zelenou knihou o autorském právu²³ neobsahoval žádnou ochranu práv souvisejících s autorským právem, která by byla obdobná tomu, co bylo nakonec stanoveno v článku 8 uvedené směrnice. Pozměněný návrh navazoval na stanovisko Evropského parlamentu ohledně toho, co se stalo článkem 8 směrnice o pronájmu, a přijal návrh Parlamentu s drobnými formulačními změnami jako článek 6a pozměněného návrhu. Podle vysvětlujícího prohlášení se článek 6a do značné míry řídil minimálními požadavky Římské úmluvy, a ponechal na členských státech, zda ochranu zachovají nebo ji zavedou mnohem širší²⁴.

38. Ve stručné části vysvětlujícího prohlášení týkající se čl. 6a odst. 2 (jenž se stal čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu) se uvádí, že toto ustanovení „bylo v zásadě provedeno většinou členských států do jejich vnitrostátního práva; jedná se o ustanovení o minimální ochraně“. Ve vysvětlujícím prohlášení není uveden žádný příklad takových právních předpisů členských států, a původní návrh, ačkoliv obsahuje rozsáhlé pojednání o právním stavu autorského práva a práv s ním souvisejících v členských státech v dané době, neobsahovalo ustanovení obdobné článku 8 a nezdá se, že by pojednávalo o srovnatelných ustanoveních v právních rádech členských států. S ohledem na tehdy obecně málo rozvinutou povahu práv souvisejících s autorským právem jak na mezinárodní úrovni, tak v členských státech, se zdá málo pravděpodobné, že by v roce 1992 právní předpisy většiny členských států zakotvovaly takový druh ekonomických práv, které se týkají „sdělování veřejnosti“ audiovizuálních děl, pro výrobce zvukových záznamů a výkonné umělce, jejichž nahrávky byly začleněny do takových audiovizuálních děl, jak to tvrdí sdružení AGEDI a společnost AIE. Je stejně nepravděpodobné, že by Komise chtěla při přípravě nového ustanovení na základě stanoviska Parlamentu taková práva založit.

39. Článek 6a odst. 2 pozměněného návrhu byl nakonec přijat jako čl. 8 odst. 2 směrnice 92/100 pouze s drobnými a nepodstatnými změnami v jeho formulaci. Z tohoto důvodu tak legislativní vývoj tohoto ustanovení tedy jasně ukazuje, že rozsah ochrany poskytovaný čl. 8 odst. 2 nebyl určen k radikálnímu rozšíření ochrany, která již v té době existovala ve většině členských států. Stanovisko uvedené v bodě 10 odůvodnění a výslovná stanoviska ve vysvětlujícím prohlášení k původnímu návrhu, jakož i komentář k článku 6a ve vysvětlujícím prohlášení k pozměněnému návrhu potvrzují, že pojmy použité v čl. 8 odst. 2 je třeba vykládat ve světle podobných pojmů definovaných v Římské úmluvě.

2. Římská úmluva

40. Článek 12 Římské úmluvy, nadepsaný „Vedlejší užití zvukových záznamů“, stanoví, že „[j]estliže je zvukového snímku [zvukového záznamu] vydaného k obchodním účelům nebo rozmnoženiny takového zvukového snímku [zvukového záznamu] použito přímo k rozhlasovému vysílání, nebo k veřejnému přednesu [k jakémukoli sdělování veřejnosti], zaplatí uživatel jednu přiměřenou [jedinou spravedlivou] odměnu výkonným umělcům nebo výrobcům zvukových snímků [zvukových záznamů], anebo oběma.“

41. Právě z tohoto ustanovení vychází čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu. Ačkoli se čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu v určitých ohledech liší od článku 12 Římské úmluvy (směrnice neumožňuje učinit výhrady obdobné těm, které připouští čl. 16 odst. 1 písm. a) Římské úmluvy, ukládá povinnost zaplatit jedinou spravedlivou odměnu jak výrobcům zvukových záznamů, tak výkonným umělcům²⁵,

22 – Viz Pozměněný návrh Komise směrnice Rady o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem“, COM (92) 159 final – SYN 319, ze dne 30. dubna 1992 (dále jen „pozměněný návrh“), vysvětlují prohlášení, s. 12 a násl., týkající se článku 6a pozměněného návrhu.

23 – Zelená kniha o právu autorském a technologických výzvách – autorskoprávní otázky vyžadující okamžité jednání, COM(88) 172 final, ze dne 7. června 1988.

24 – Viz vysvětlující prohlášení k pozměněnému návrhu, s. 12, část věnovaná článku 6a.

25 – Viz rovněž mé nedávné stanovisko ve věci Recorded Artists Actors Performers (C-265/19, EU:C:2020:512), které se týká zejména vylučné pravomoci Unie a pravomoci členských států určit, kteří výkonní umělci ze třetích zemí mají nárok na spravedlivou odměnu.

a také pokrývá jak přímé, tak nepřímé užití), pro účely projednávání věci jsou nejvíce relevantní části tohoto ustanovení („zvukový záznam vydaný k obchodním účelům nebo rozmnoženina takového zvukového záznamu“) formulovány identicky v úmluvě i ve směrnici. Článek 12 pak sloužil jako základ pro článek 15 WPPT, o kterém je pojednáno v 3. části „Smlouva WPPT“ níže.

42. Pro účely Římské úmluvy (a tedy pravděpodobně pro účely směrnice 92/100) je pojem „zvukový záznam“ definován v čl. 3 písm. b) úmluvy jako „každý výlučně sluchem vnímatelný záznam zvuků uměleckého výkonu nebo jiných zvuků“. V příručce k Římské úmluvě a Úmluvě o zvukových záznamech je výslovně uvedeno²⁶, že „[z]áznam musí být výlučně sluchem vnímatelný [aby mohl být považován za zvukový záznam]. Záznam obrazů (např. film) nebo obrazů a zvuků (např. televize) je vyloučen“.

43. Na základě této definice se zdá, že jakýkoli audiovizuální záznam je vyloučen z rozsahu pojmu „zvukový záznam“ ve smyslu článku 12 Římské úmluvy a pravděpodobně z rozsahu pojmu „zvukový záznam“ ve smyslu čl. 8 odst. 2 směrnice 92/100. Článek 12 Římské úmluvy, ani čl. 8 odst. 2 směrnice 92/100, tedy podle tohoto výkladu neukládají povinnost zaplatit jedinou spravedlivou odměnu za sdělování audiovizuálního záznamu veřejnosti, ledaže by záznamem byla „rozmnoženina zvukového záznamu“ vydaná pro obchodní účely.

44. Článek 3 písm. e) Římské úmluvy definuje „rozmnožení“ jako zhotovení jedné nebo více rozmnoženin záznamu. V kontextu Římské úmluvy z roku 1961 a technologického vývoje v té době byla „rozmnoženina“ fyzickou věcí²⁷. I když rozmnoženina nemusí být nezbytně totožnou kopií celého rozmnožovaného materiálu, podle Římské úmluvy by jakýkoli výklad pojmu, který by rozšířil pojem „rozmnožování zvukového záznamu“ na něco, co samo o sobě není zvukovým záznamem, byl v rozporu se systematickou a logikou úmluvy, jakož i s obvyklým významem přisuzovaným pojmům rozmnoženina nebo kopie.

45. Domnívám se tedy, že ve světle ustanovení Římské úmluvy výklad čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu rozhodně podporuje závěr, že toto ustanovení neukládá členským státům, aby stanovily právo na spravedlivou odměnu za sdělování audiovizuálního díla veřejnosti, do něhož byl začleněn zvukový záznam (nebo jeho část) vydaný k obchodním účelům.

3. Smlouva WPPT

46. Smlouva WPPT byla podepsána Společenstvím dne 20. prosince 1996 a „schválena“ rozhodnutím Rady 2000/278. Evropskou unií byla ratifikována dne 14. prosince 2009 a nabyla účinnosti vůči Evropské unii dne 14. března 2010.

47. Soudní dvůr se již zabýval otázkou použitelnosti Smlouvy WPPT v unijním právním řádu. Soudní dvůr v rozsudku SCF²⁸ konstatoval, že Smlouva WPPT „[je závazná] pro orgány Unie a členské státy“, neboť Smlouva WPPT byla podepsána Unií a schválena rozhodnutím Rady 2000/278. Ustanovení Smlouvy WPPT jsou tak nedílnou součástí právního řádu EU, a jsou tedy použitelná v Evropské unii²⁹.

26 – „Příručka k Římské úmluvě a Úmluvě o zvukových záznamech“, vydaná v roce 1981 Světovou organizací duševního vlastnictví, komentář k čl. 3 písm. b) bod 3.7. na straně 22. Viz rovněž komentáře k čl. 3 písm. e), kde je v bodě 3.15 na straně 24 uvedeno, že „zvukový záznam“ je výlučně sluchem vnímatelný záznam zvuků, přičemž „záznam“ může být buď vizuální, nebo audiovizuální, a že „Římská úmluva chrání pouze zvukové záznamy, které jsou výlučně zvukem“.

27 – Toto je reflektováno i v „Příručce k Římské úmluvě a Úmluvě o zvukových záznamech“, která v komentáři k článku 10 (Právo výrobců zvukových záznamů na rozmnožování) připomíná stanovisko diplomatické konference, že „přímé“ rozmnožování zvukového záznamu znamenalo rozmnožování užitím matrice a že „nepřímé“ rozmnožování se provádělo s využitím záznamu vytvořeného z matrice nebo prostřednictvím záznamu rozhlasového nebo televizního programu obsahujícího zvukový záznam.

28 – Rozsudek ze dne 15. května 2012, SCF Consorzio Fonografici (C-135/10, EU:C:2012:140, bod 38).

29 – Tamtéž, bod 39 a citovaná judikatura.

48. Podle čl. 1 odst. 1 Smlouvy WPPT žádné ustanovení této smlouvy neruší existující závazky, které mají smluvní strany navzájem podle Římské úmluvy. Na tomto základě Soudní dvůr v rozsudku SCF konstatoval, že ačkoli Unie není smluvní stranou Římské úmluvy, je „povinna [...] neklást překážky závazkům, které mají členské státy podle uvedené Úmluvy“, a že Římská úmluva tak vyvolává nepřímé účinky ve vztahu k Unii³⁰. Soudní dvůr v tomto rozsudku neodkázal na účinky Římské úmluvy na rozsah a obsah směrnice o pronájmu při použití pojmů v zásadě definovaných odkazem na tuto úmluvu, jak je výše popsáno v bodě 36 a násl. tohoto stanoviska ve spojení s pojednáním o legislativním vývoji této směrnice.

49. Článek 2 Smlouvy WPPT definuje několik klíčových pojmů. Pojem „zvukový záznam“ je tak definován jako „záznam zvuků výkonu nebo jiných zvuků, anebo vyjádření zvuků, jiných než ve formě záznamu obsaženého ve filmovém nebo jiném audiovizuálním díle“. Tato definice vychází z pojmu „zvukový záznam“ tak, jak je definován pro účely Římské úmluvy, a dále rozšiřuje, a to dvěma způsoby. Definice Smlouvy WPPT se totiž v důsledku toho, že odráží vývoj hudebních technologií, vztahuje rovněž na „vyjádření zvuků“, například na záznamy syntetických zvuků, jako jsou syntetizátory, které nikdy nebyly před jejich záznamem vygenerovány jako skutečné zvuky.

50. Kromě toho definice pojmu „zvukový záznam“ pro účely Smlouvy WPPT zahrnuje rovněž záznamy zvuků nebo vyjádření zvuků, které jsou součástí audiovizuálního záznamu, jenž nepředstavuje dílo z hlediska autorského práva. Toto je podstatná změna.

51. Společné prohlášení k čl. 2 písm. b) dále upřesňuje, že „definice zvukového záznamu nenaznačuje, že práva ke zvukovému záznamu jsou jakýmkoli způsobem dotčena jejich³¹ začleněním do kinematografického díla nebo jiného audiovizuálního díla“.

52. Sdružení AGEDI a společnost AIE tvrdily, že toto prohlášení musí být chápáno v tom smyslu, že práva k zvukovému záznamu se i nadále uplatní po začlenění zvukového záznamu do audiovizuálního díla, jako by audiovizuální dílo bylo (rovněž) zvukovým záznamem. Tato argumentace a výklad Společného prohlášení nejsou podle mého názoru správné.

53. Logika a systematika čl. 2 písm. b) a článku 15 Smlouvy WPPT, jakož i jednání, která vedla ke konečné formě těchto ustanovení, nepodporují tento výklad nebo neracionální pojetí, podle něhož by zvukový záznam měl být, i když je součástí audiovizuálního díla, současně takto začleněný považován za „zvukový záznam“.

54. Jak je popsáno v „Pokynech ke Smlouvám týkajícím se autorského práva a práv souvisejících spravovaných WIPO“³², výkladovém dokumentu vypracovaném WIPO, který – ačkoliv není právně závazný – je nicméně Soudnímu dvoru nápomocen při výkladu Smlouvy WPPT³³, účelem Společného prohlášení týkajícího se čl. 2 písm. b) bylo znovu potvrdit, že zvukové záznamy mohou být užívány v audiovizuálních dílech pouze na základě příslušných smluvních ujednání, přičemž se náležitě přihlédne k právům výrobců zvukových záznamů, a že pokud jsou zvukové záznamy opět použity nezávisle na audiovizuálním díle, musí být (opět) považovány za zvukové záznamy, což znamená, že

30 – Tamtéž, bod 50.

31 – Slovo „jejich“ obsažené ve Společném prohlášení patrně odkazuje z gramatického hlediska na „práva“ ke zvukovým záznamům. Toto tvrzení nemůže být zjevně správné – slovo „jejich“ musí být vykládáno tak, že znamená „jeho“ a odkazuje spíše na zvukový záznam než na práva. Viz také Reinbothe, J., a von Lewinski, S., „The WIPO Treaties 1996 – The WIPO Copyright Treaty and The WIPO Performances and Phonograms Treaty – Commentary and Legal Analysis“, bod 36 na straně 259. Tento výklad potvrzuje i francouzské znění Společného prohlášení, které ve své relevantní části uvádí následující: „la définition du phonogramme [...] n'implique pas que l'incorporation dans une oeuvre cinématographique ou une autre oeuvre audiovisuelle ait une quelconque incidence sur les droits sur le phonogramme“, kde je zřejmé, že se myslí začlenění zvukového záznamu, nikoliv práv.

32 – Guide to the Copyright and Related Rights Treaties Administered by WIPO and Glossary of Copyright and Related Rights Terms, publikace WIPO č. 891 (E).

33 – Obdobně, pokud jde o „Pokyny k Bernské úmluvě“ (Ženeva, 1978), viz rozsudek ze dne 7. prosince 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, bod 41), a stanovisko generální advokátky J. Kokott ve spojených věcech Football Association Premier League a další, C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:43, bod 122.

zvukový záznam začleněný do audiovizuálního díla ztrácí svoji povahu zvukového záznamu po dobu, po kterou je součástí audiovizuálního celku (a že v souladu se Společným prohlášením znovu získá tuto povahu zvukového záznamu, pokud je znovu oddělen od audiovizuálního celku)³⁴. Viz rovněž diskuse v hlavním výboru I diplomatické konference, který upřesnil, že zvukové stopy filmu, jsou-li vydány jako záznamy zvuku, musí být považovány za zvukové záznamy³⁵.

55. Tento názor podporuje i právní nauka. Viz například „The WIPO Treaties 1996“, s. 258, první a druhá část bodu 35 týkající se článku 2 Smlouvy WPPT, kde je obsaženo toto vysvětlení: „[k] vyloučení z definice [jako ‚zvukový záznam‘] dojde pouze tehdy, pokud se zvuková stopa nachází společně s obrazovou stopou nebo je s ní jinak spojena. [...] Nezáleží na tom, zda byla zvuková stopa původně určena pro využití [...] jako zvukový záznam [...] Totéž platí, pokud jde o okamžik záznamu: nezáleží na tom, zda je zvuková stopa filmu odvozena z již existujícího záznamu nebo nahrána současně s obrazy [...] rozhodující je způsob využívání – buď jako nedílná součást audiovizuálního díla, nebo samostatně jako pouhý záznam zvuků.

Pokud je již existující záznam zvuků nebo jejich vyjádření následně začleněno do audiovizuálního díla, nemění to povahu záznamu, který zůstává i nadále ‚zvukovým záznamem‘; jeho povaha zvukového záznamu je považována za dočasně pozastavenou po dobu jeho začlenění“.

56. V právní nauce se objevily i jiné názory. Viz od stejných autorů „The WIPO Treaties on Copyright“³⁶, s. 272, body 8.2.41 a 8.2.42, v nichž je obsažena diskuse o tom, že již existující zvukové záznamy si mohou zachovat tuto svou povahu, i když jsou začleněny do audiovizuálního díla, a s. 489, body 9.2.8 a 9.2.9, kde jsou popisovány rozdílné výklady jednotlivých smluvních států čl. 2 písm. c) Smlouvy WPPT, které byly předneseny na diplomatické konferenci v roce 2000 v průběhu jednání, která nakonec vedla k Pekingské úmluvě³⁷.

57. Také „Usnesení o audiovizuálních výkonech“ přijaté dne 20. prosince 1996 diplomatickou konferencí konanou v roce 1996, ve kterém zúčastněné delegace vyjádřily politování nad tím, že „Smlouva WPPT se nevztahuje na práva výkonných umělců k audiovizuálním záznamům jejich výkonu“, podporuje stanovisko, že článek 15 Smlouvy WPPT nestanoví právo na jedinou spravedlivou odměnu za sdělování veřejnosti audiovizuálních děl, do nichž byl začleněn již existující zvukový záznam.

58. Domnívám se proto, že ve světle ustanovení Smlouvy WPPT takový výklad čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu, jehož cílem je soulad ustanovení této směrnice s ustanoveními této smlouvy, rozhodně podporuje závěr, že toto ustanovení neukládá členským státům, aby stanovily právo na spravedlivou odměnu za sdělování veřejnosti audiovizuálního díla, v jehož zvukové stopě byl synchronizován zvukový záznam (nebo jeho části) vydaný k obchodním účelům.

34 – Pokyny ke Smlouvám týkajícím se autorského práva a práv souvisejících spravovaných WIPO, s. 235, PPT-2.8.

35 – Viz Records of the Diplomatic Conference of Certain Copyright and Neighboring Rights Questions, Ženeva 1996, s. 691, body 400 a 402.

36 – Reinbothe, J., a von Lewinski, S., The WIPO Treaties on Copyright – A Commentary on the WCT, the WPPT, and the BTAP, 2. vydání.

37 – Viz úvahy Austrálie vyjádřené v souhrnném zápisu MC I 2000, bod 319 pro úvahy obdobné těm uvedeným v tomto stanovisku; viz například názory Evropské Unie prosazující určitou volnost výkladu, tentýž zápis, bod 97, a stanoviska Spojených států a Japonska, které se liší od těch, která jsou prosazována v tomto stanovisku (stejný zápis, body 95 a 96).

4. *Re:Sound v. Motion Picture Theatre Associations of Canada*

59. Ve věci *Re:Sound v. Motion Picture Theatre Associations of Canada*³⁸ měl Supreme Court of Canada (Nejvyšší soud Kanady) podat výklad kanadských právních předpisů přijatých za účelem splnění povinností, které pro Kanadu vyplývají z článku 12 Římské úmluvy. Ačkoliv terminologie dotčených kanadských právních předpisů je do určité míry odlišná od terminologie používané v Římské úmluvě a ve směrnici o půjčování, otázky posuzované kanadským soudem se velmi podobaly otázkám položeným k rozhodnutí Soudnímu dvoru v projednávané věci.

60. Kanadské právní předpisy definovaly „zvukový záznam“ jako záznam sestávající ze zvuků, avšak s vyloučením „jakékoliv zvukové stopy kinematografického díla, která doprovází kinematografické dílo“. Je třeba uvést, že tato definice se více blíží definici „zvukového záznamu“ ve smyslu Smlouvy WPPT než definici tohoto pojmu pro účely Římské úmluvy, jelikož se vyloučení zvukových stop uplatní pouze na takové zvukové záznamy, které doprovázejí kinematografická „díla“.

61. Nejvyšší soud Kanady měl jednomyslně za to, že tato definice pojmu „zvukový záznam“ znamená, že neexistuje žádné právo na spravedlivou odměnu, pokud zvukový záznam doprovází film, ale nárok na takovou odměnu vzniká, pokud byla zvuková stopa „přehrána nezávisle na filmu nebo televizním programu“, a že tento výklad je v souladu s definicí „zvukového záznamu“ v článku 3 Římské úmluvy, neboť kanadské vyloučení určitých „zvukových stop“ nepředstavovalo vyloučení „výlučně sluchem vnímatelných záznamů zvuků“³⁹.

62. Analýza věci je pouze informativní, i když samozřejmě není ve vztahu k projednávané věci před Soudním dvorem nijak rozhodující.

5. *Ke srovnání pojmu „rozmnožování“ ve smyslu čl. 2 písm. c) směrnice 2001/29 a čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu*

63. Z logického a jazykového hlediska by se jevilo konzistentní považovat výsledek úkonu rozmnožování za „rozmnoženinu“ rozmnožovaného předmětu.

64. Proces synchronizace, jak je popsán předkládajícím soudem, však zahrnuje mnohem více než pouhé rozmnožování zvukového záznamu. Celá vizuální část audiovizuálního díla musí být vytvořena – obecně je třeba předpokládat, že jako první – a zvuková stopa včetně (částí) zvukového záznamu bude muset být přizpůsobena této vizuální části. Začleněn může být dialog, jakož i jiné nahrané hudební nebo nehmudební zvukové části. Tyto ostatní části audio-vizuálního produktu musí být dostatečně originální tak, aby přenesly kombinovaný výsledek na úroveň audiovizuálního „díla“ z hlediska autorského práva a aby nespadaly pod pojem „zvukový záznam“, jak je definován pro účely Smlouvy WPPT⁴⁰.

65. Vzhledem k tomu, že ani směrnice o pronájmu ani směrnice 2001/29 neobsahují definici výrazu „zvukový záznam vydaný k obchodním účelům nebo rozmnoženina tohoto zvukového záznamu“ ani pojmů „zvukový záznam“ a „rozmnoženina“ obsažených v tomto výrazu, musí být význam a dosah těchto pojmů a tohoto výrazu určen podle jejich obvyklého smyslu v běžném jazyce s přihlédnutím ke

38 – [2012] 2 S. C. R 376.

39 – Tamtéž, body 35, 36, 49, 50 a 52. Pokud jde o odlišné řešení, viz věc *Phonographic Performance Co. of Australia Ltd. v. Federation of Australian Commercial Television Stations*, [1998] HCA 39, ve které Nejvyšší soud Kanady rozhodl jinak z důvodu odlišnosti v právních předpisech v této oblasti. V australské věci bylo vydáno rozhodnutí přijaté většinou tří soudců, přičemž proti byli dva soudci. Připomínám, že australský rozsudek podle všeho neodkazuje na práva související s autorským právem, která jsou předmětem článku 12 Římské úmluvy.

40 – Komise ve svém vyjádření na jednání odkazovala na YouTube videa, ve kterých jsou zvukové záznamy doprovázeny obrázky obalů CD, jako na příklady audiovizuálního obsahu, který nedosahuje úrovně „děl“ ve smyslu autorského práva, a který tedy představuje „zvukový záznam“ pro účely Smlouvy WPPT. S tímto popisem souhlasím.

kontextu, ve kterém jsou použity⁴¹. Jelikož jsou to pojmy obsažené v ustanovení, které neobsahuje žádný výslovný odkaz na právo členských států, musí být, jak vyplývá z požadavku jednotného použití unijního práva a ze zásady rovnosti, za účelem určení jejich smyslu a dosahu vykládány autonomně a jednotně v celé Evropské unii⁴².

66. Z hlediska kontextu, v němž jsou výše uvedený výraz a pojmy zmíněny, je pojem „rozmnoženina“ použit nejen v čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu, ale rovněž v článku 7 směrnice 92/100 a následném převzetí tohoto ustanovení v rámci článku 3 směrnice 2001/29.

67. Jak Soudní dvůr opakovaně konstatoval, v souladu s požadavky jednotnosti a soudržnosti právního řádu EU musí mít pojmy používané ve směrnicích 2001/29 a 2006/115 stejný význam, nevyjádřil-li unijní zákonodárce v konkrétním legislativním kontextu odlišnou vůli⁴³.

68. V tomto ohledu je třeba zohlednit na jedné straně odlišné účely a odlišnou povahu zájmů chráněných ustanoveními unijního práva (a korespondujícími normami mezinárodního práva), které výkonným umělcům a výrobcům přiznávají výlučné (ale převoditelné) právo udělit svolení nebo zakázat určité úkony, jako je právo výrobců udělit svolení nebo zakázat rozmnožování jejich zvukových záznamů, a na druhé straně práva na spravedlivou odměnu za pronájem nebo půjčování nebo za vysílání či sdělování veřejnosti, která jsou v zásadě právy, které mají ekonomickou povahu⁴⁴.

69. Cílem prvně uvedených práv je totiž poskytnout výkonným umělcům a výrobcům zvukových záznamů prostředky ke kontrole určitých způsobů užívání výsledků jejich příspěvků, což jim umožňuje si dohodnout odměnu za toto užívání, zatímco účelem posledně uvedených práv je poskytnout výkonným umělcům nebo výrobcům náhradu za užívání jejich výkonů nebo investic v rámci užívání, které nekontrolují.

70. Pokud jde o pojem „sdělování veřejnosti“ uvedený v čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29, jakož i v čl. 8 odst. 2 směrnice o pronájmu, Soudní dvůr opakovaně konstatoval, že tato ustanovení sledují do určité míry odlišné cíle, neboť výše uvedený článek 3 přiznává autorům právo, které má preventivní povahu⁴⁵. Stejná logika se uplatní, pokud jde o článek 2 směrnice 2001/29, který rovněž přiznává nositelům práv právo preventivní povahy, a sice právo udělit svolení nebo zakázat rozmnožování.

71. Kromě toho lze pojem „rozmnoženina“ [rozmnožování] chápat buď jako proces rozmnožování daného předmětu, nebo jako výsledek takového rozmnožování. Článek 2 písm. c) směrnice 2001/29 zakazuje nepovolený *úkon* rozmnožování, zatímco čl. 8 odst. 2 hovoří o odměně za určitá užití rozmnoženiny ve smyslu kopie zvukového záznamu, tj. užití určitého předmětu. Jedná se o dva různé významy téhož slova.

72. V tomto ohledu se projednávaná věc liší od situace analyzované ve výše uvedeném rozsudku Reha Training⁴⁶, kde Soudní dvůr v bodech 31 a 32 tohoto rozsudku nenašel žádné důkazy o tom, že by úmyslem unijního normotvůrce bylo, aby měl pojem „sdělování veřejnosti“ různý význam ve směrnici 2001/29 a ve směrnici 2006/115, a kde práva stanovená těmito dvěma směrnicemi vycházejí ze stejné skutečnosti (a dotčený pojem byl součástí této skutečnosti).

41 – Viz rozsudek ze dne 29. července 2019, Pelham a další (C-476/17, EU:C:2019:624, bod 28 a citovaná judikatura).

42 – Viz rozsudek ze dne 6. února 2003, SENA (C-245/00, EU:C:2003:68, bod 23 a citovaná judikatura).

43 – Viz rozsudky ze dne 31. května 2016, Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, bod 28), a ze dne 4. října 2011, Football Association Premier League a další (C-403/08 a C-429/08, EU:C:2011:631, bod 188).

44 – K diskuzi o právu na odměnu v protikladu k výlučnému právu v rámci článku 15 Smlouvy WPPT, viz Reinbothe, J. a von Lewinski, S., The WIPO Treaties on Copyright – A Commentary on the WCT, the WPPT, and the BTAP, 2. vydání, s. 394, bod 8.15.17 a násl.

45 – Rozsudky ze dne 15. března 2012 (SCF Consorzio Fonografici, C-135/10, EU:C:2012:140, body 74 a 75), jakož i ze dne 31. května 2016 (Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, body 29 a 30).

46 – Rozsudek ze dne 31. května 2016, Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379).

73. Pokud jde o obvyklý smysl pojmu „rozmnoženina“ v běžném jazyce, tvrdím, že žádná běžná osoba by nepovažovala typické audiovizuální dílo za „rozmnoženinu“ zvukového záznamu, který je použit jako zvuková stopa (část zvukové stopy) pro toto dílo. Pouze jako příklad uvádím, že nepovažuji – ani si nemyslím, že by někdo považoval – takový film, jako je „Smrt v Benátkách“⁴⁷, za „rozmnoženinu“ (část) záznamu Mahlerovy Páté symfonie nebo jakékoli jiné hudby, která byla začleněna do zvukové stopy tohoto filmu⁴⁸, nebo film „Absolvent“⁴⁹ za „rozmnoženinu“ písně „The Sound of Silence“ od autorů Simona a Garfunkela, jak je tento pojem obvykle chápán v běžném jazyce.

74. Za *úkon* rozmnožení lze považovat kopírování již existujícího záznamu písně na zvukovou stopu filmu, neboť to je to, co je prováděno. Píseň je rozmnožena a začleněna do audiovizuálního celku. Jak bylo uvedeno v bodech 33 až 35 tohoto stanoviska, je zjevné, že k takovému úkonu rozmnožování, ve smyslu použitém pro účely práva na rozmnožování, dochází při synchronizaci zvukového záznamu.

75. Avšak skutečnost, že úkon synchronizace již existujícího záznamu je úkonem rozmnožení tohoto zvukového záznamu, nečiní výsledné audiovizuální dílo (jehož je píseň z povahy věci zdaleka menší a méně významnou částí) rozmnoženinou této písně. To by sotva odpovídalo obvyklému smyslu tohoto výrazu v běžném jazyce.

76. Ve věci Pelham byl Soudní dvůr požádán o výklad „práva na rozšiřování“ stanoveného v článku 9 směrnice o pronájmu. Toto ustanovení mimo jiné přiznává výrobcům zvukových záznamů výlučné právo na zpřístupňování svých zvukových záznamů „včetně jejich rozmnoženin“ veřejnosti prodejem nebo jiným způsobem. Soudní dvůr se zabýval otázkou, zda zvukový záznam, který obsahuje zvukové vzorky převedené z jiného zvukového záznamu (v projednávaném případě bez souhlasu nositelů práv k použitému zvukovému záznamu), představuje „rozmnoženinu“ vzorku zvukového záznamu ve smyslu čl. 9 odst. 1 směrnice o pronájmu. Soudní dvůr odpověděl na tuto otázku záporně. Soudní dvůr rozhodl, zčásti na základě toho, že vycházel z účelu práva na rozšiřování v rozsahu, v němž se týká výrobců zvukových záznamů (přiznal výrobcí prostřednictvím přiměřené právní ochrany nositelů práv duševního vlastnictví možnost zajistit si návratnost provedených investic, jakož i možnost bojovat proti pirátství), a zčásti na základě paralelního (avšak jinak formulovaného) ustanovení čl. 1 písm. c) Ženevské úmluvy⁵⁰, že zvukový záznam obsahující zvukové vzorky z jiného zvukového záznamu nepředstavuje „rozmnoženinu“ tohoto jiného zvukového záznamu, „jelikož nepřebírá celý tento zvukový záznam nebo jeho podstatnou část“⁵¹.

77. Podotýkám, že věc Pelham se týkala situace, kdy rozmnožovaná nebo kopírovaná část byla podstatně menší než integrovaný celek, neboť byla převzata pouze malá část původního zvukového záznamu. V projednávaném případě může být dotčený zvukový záznam v procesu synchronizace rozmnožen celý nebo jen jeho část. I když je však celý zvukový záznam rozmnožen při synchronizaci, požadavek, aby byl audiovizuální produkt kvalifikován jako „dílo“, znamená, že změny provedené na celku musí splňovat minimální míru originality. Nelze tedy tvrdit, že zvukový záznam a audiovizuální dílo jsou totožné nebo že audiovizuální dílo je rozmnoženinou nebo kopií zvukového záznamu.

78. V této souvislosti zastávám názor, že ačkoliv pojmy „rozmnoženina“ a „kopie“ nemají identický význam, jsou to příbuzné pojmy. Článek 3 písm. e) Římské úmluvy ostatně definuje „rozmnožení“ jako „zhotovení jedné nebo více rozmnoženin [kopií] záznamu“. V tomto ohledu je podle mého názoru navrhované řešení rovněž takovým řešením, které je nejvíce v souladu s dřívější judikaturou Soudního dvora.

47 – Filmové drama z roku 1971 režírované Luchinem Viscontim, jehož scénář vychází ze stejné nazvané novely Thomase Manna.

48 – Za předpokladu, že byla použita předem nahraná hudba.

49 – Komedialní drama z roku 1967 režírované Mikem Nicholsem s Dustinem Hoffmanem v hlavní roli.

50 – Úmluva o ochraně výrobců zvukových záznamů proti nedovolenému rozmnožování jejich zvukových záznamů ze dne 29. října 1971.

51 – Rozsudek ze dne 29. července 2019 (Pelham a další, C-476/17, EU:C:2019:624, bod 55).

IV. Závěry

79. Z těchto důvodů navrhuji Soudnímu dvoru, aby na předběžné otázky položené Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) odpověděl následovně:

„Pojmy ‚zvukový záznam‘ a ‚rozmnoženina zvukového záznamu‘, které jsou uvedeny v čl. 8 odst. 2 směrnice Rady 92/100/EHS ze dne 19. listopadu 1992 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem a v čl. 8 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s autorským právem, nezahrnují audiovizuální dílo, do něhož byl zvukový záznam začleněn po řádném zajištění souhlasu příslušného nositele (nositelů) autorského práva, jak to vyžaduje čl. 2 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

Je-li dílo sdělované veřejnosti jako takové audiovizuálním dílem, nejedná se o ‚zvukový záznam‘ ve smyslu čl. 8 odst. 2 směrnice 92/100 a čl. 8 odst. 2 směrnice 2006/115, kterého je ‚užito‘ nebo je sdělován veřejnosti.

Článek 8 odst. 2 směrnice 92/100 a čl. 8 odst. 2 směrnice 2006/115 tedy členskými státy neukládají, aby stanovily, že uživatel musí zaplatit ‚jedinou spravedlivou odměnu‘ nositeli (nositelům) práv k začleněnému zvukovému záznamu při ‚sdělování‘ audiovizuálního díla ‚veřejnosti‘.“